

Burcu Güdücü

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi/Sosyoloji Bölümü,
İstanbul/Türkiye
Lecturer Doctor, Istanbul Aydın University/Faculty of Arts and Sciences/Department of Sociology,
Istanbul/Turkiye

eposta: burcuguducu@aydin.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5229-1565> - RorID: <https://ror.org/00qsyw664>

Atf/Citation: Güdücü, B. 2024. Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli Örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 12/39, 294-317. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.1459716>

Makale Bilgisi / Article Information

Yayın Türü / Publication Type:	Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi /Received:	27.03.2024
Kabul Tarihi/Accepted:	17.05.2024
Yayın Tarihi/Published:	15.06.2024

KADINLARIN EVLENMEDEN ÖNCEKİ BEKÂRET DURUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ

Öz

Bekâret olgusu; aile yapıları, kişilerin bu aileler içerisinde yetiştirilme tarzları, sosyalizasyon süreçleri, eğitim sistemi, ekonomik yapı, dini inanışlar, tarihsel ve kültürel yapılar, örf ve adetler gibi birçok olgu ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu çalışmada; inanç sistemleri, gelir ve eğitim düzeyi gibi sosyodemografik değişkenlerin bekâret olgusuna etkisi, tartışılmış ve bu konuda demografik soru formu geliştirilmiştir. Geliştirilen soru formu, İstanbul ilinde ikamet eden evli veya başından bir evlilik geçmiş 400 kadına uygulanmıştır. Çalışmaya katılan kadınlara sorulan temel sorulardan bir tanesi, “Evlendiğinizde bakire miydiniz?” sorusudur. Buna göre kadınların %88,50’si evlendiğinde bakire olduğunu ifade etmiştir.

Çalışmadaki temel parametrelerden biri eğitim düzeyi ve bekâret ilişkisidir. Araştırmanın sonuçlarına göre eğitim düzeyi arttıkça ilk evlilikte bakire olma oranı azalmakta eğitim durumu düştükçe bakire olma oranı artmaktadır. Aynı şekilde hanenin aylık geliri düştükçe bakire olarak evlenen kadınların oranı artmakta aylık gelir arttıkça kadınların evlenmeden önce bekâretlerini koruma eğilimleri de düşmektedir. Çalışmada konu; başörtüsü, nikâh türü, eşin eğitim durumu, doğulan ve yaşanılan bölge gibi farklı parametreler üzerinden tartışılmıştır. Bu sayede Türkiye geneli için geçerli olmasa bile İstanbul ili genelinde bekârete verilen önem ve bu önemin hangi değişkenlere bağlı artıp azaldığı incelenmiştir. Çalışmanın sunmayı hedeflediği bir diğer katkı da bekâret kavramına dair toplumsal norm ve değerlerin anlaşılması, değişimlerin tespiti ve farkındalığın artırılması yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Bekâret, Namus, Evlilik, Eğitim, Ekonomik Gelir, Din

A RESEARCH ON THE VIRGINITY STATUS OF WOMEN BEFORE MARRIAGE: THE CASE OF İSTANBUL

Abstract

The concept of virginity is tightly linked to various factors such as family structures, the manner in which individuals are raised within these families, socialization processes, the education system, economic structure, religious beliefs, historical and cultural backgrounds, customs, and traditions. This study discusses the impact of socio-demographic variables such as belief systems, income, and education level on the concept of virginity. Additionally, a demographic questionnaire was developed for this purpose. The developed questionnaire was administered to 400 married women residing in Istanbul or who have experienced marriage previously.

One of the fundamental questions asked to the participants was, "Were you a virgin when you got married?" According to the responses, 88.50% of the women stated that they were virgins when they got married. One of the key parameters in the study is the relationship between education level and virginity. According to the results, as the education level increases, the rate of virginity at first marriage decreases, where as when education level decreases, the rate of virginity increases. Similarly, as household monthly income decreases, the percentage of women marrying as virgins increases, while as monthly income increases, women's tendency to preserve their virginity before marriage decreases. The study also discusses various parameters such as headscarf wearing, type of marriage contract, spouse's education level, and the region of birth and residence. Thus the importance given to virginity in the providence of Istanbul and the factors determining its increase or decrease have been examined, even though it may not be applicable nationwide in Turkey. Another contribution aimed by the study is to understand societal norms and values regarding virginity, to identify changes, and increase awareness on the subject.

Keywords: Virginity, Chastity, Marriage, Education, Economic Income, Religion

Giriş

Beden ve cinsellik geçmişten günümüze sadece kişisel konular olmanın çok uzağında; başta din, aile, siyaset gibi pek çok toplumsal kurumlar tarafından denetim altında tutulmaktadır. Bugün beden ve cinselliğe toplum tarafından normallik ya da anormallik, ahlak ve namus gibi pek çok anlam yüklenmiştir. Bütün bu yüklenen ahlaki normlar -kadın ve erkek arasında- erkek cinsi lehine bazı ayrımcılıklar içermektedir.

Foucault cinselliğin dışavurumlarında, tarihsel olarak özgül biçimlere bürünmesinin "her toplumda cinselliğin maruz kaldığı çeşitli baskı mekanizmalarının etkisi nedeniyle arzu ve arzunun öznesinin tarihsel alan dışında" (Foucault 2010: 122) tutulduğunu yazar. Cinsellik, günümüzde de baskı mekanizmalarının etkisi altındadır. Bekâret olgusu da bu baskı mekanizmalarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bekaret, şimdi ya da geçmişte başkalarıyla cinsel temasa girmemek ile tanımlanan insana özgü cinsel bir konumdur. Bir erkeğin cinsel ilişkiye girip girmediğini anlamak tıbbi olarak mümkün değildir; ancak yüzde yüz olmasa bile bir kadının cinsel ilişki deneyimi yaşayıp yaşamadığı yani bakire olup olmadığı hakkında kızkılık zarına bakarak bir yorum getirilebilmektedir. Kültürümüzün bekarete yüklediği değer ve anlamları kabul etsek de etmesek de bundan kaçamayız. Kızkılık zarı tarih boyunca bekaretin simgesi olarak algılanmış ve erkekten ziyade kadın ile ilişkilendirilen bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. (Blank 2017: 70, Dikmen, vd. 2017: 216; Cindioğlu 2018: 115) Bekaret konusuna yaklaşım zaman içerisinde demografi, ekonomi, dini dogmalar, politik felsefeler, bilimsel keşifler, kadınların, çocukların ve ailenin rollerindeki değişimlerin etkisiyle oldukça yavaş bir biçimde de olsa değişmektedir. Bu çalışma bu değişimi konu edinmemek ile günümüz Türkiye'sinde bekârete hangi değişkenler doğrultusunda önem atfedildiğini incelemeyi hedeflemektedir.

Bekâret olgusu; aile yapıları, kişilerin bu aileler içerisinde yetiştirilme tarzları, sosyalizasyon süreçleri, eğitim sistemi, ekonomik yapı, dini inanışlar, tarihsel ve kültürel yapılar, örf ve adetler gibi birçok olgu ile sıkı sıkıya bağlıdır ve günümüzde ahlaki bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Değerler insanın davranış ve amacının doğruluğunu ya da yanlışlığını belirlemede, neyin iyi ve neyin kötü olduğunu söyleyen standartlardır. İnançlar da toplumda değerlere benzer bir rol üstlenirler. İnanç, "gerçekliğin doğası hakkında ileri sürülen iddialar; yani dünya hakkında paylaşılan fikirlerdir" (Bozkurt 2011: 97). Dini öğretiler, inançların bir parçasıdır. İnsanlar ne olması ve nasıl yaşamaları gerektiğine inançlarına göre karar verirler.

Bu çalışmada bekâret olgusu dini inanış, gelir ve eğitim düzeyi gibi değişkenler ile nicel olarak İstanbul ili örneği üzerinden incelenmektedir. İstanbul'da yaşayan evli kadınların evlenmeden önceki bekâret durumları ve bu kadınların eşlerinin bakir olup olmadıkları bu çalışmanın ana sorularıdır. Çalışmanın sonucunda kadınların çok büyük bir çoğunluğunun ilk cinsel ilişkilerini eşleri ile yaşadıkları saptanmıştır.

Bekâret, kökleri milattan önceye kadar dayanan eski bir olgudur. Türkiye tarihsel ve kültürel olarak zengin bir coğrafyada yer almaktadır. Bu kapsamda, bekâret olgusunun milattan önceye kadar giden tarihinin incelenmesi, kavramın bu topraklarda farklı dönemlerde nasıl algılanıp şekillendiğini anlamamız için bir yol haritası sunar. Kavramın tarihçesi, bekâret olgusunun Türkiye'deki kadınların cinsellik ve cinsiyet rolleri üzerindeki etkilerini anlamak ve günümüzdeki durumu değerlendirmek için önemli bir referans noktası oluşturur.

1. Binlerce Yıllık Tarihi ile Bekâret Olgusu

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli Örneği

İlk cinsel yasaklarda cinsiyetçi bakış açısı göze çarpmaktadır. İlk cinsel yasaklar gelenek, coğrafya ve inanç sistemleri ekseninde; zina, ensest yasağı, adet döneminde kadınlar ile cinsel ilişki kurmaya dair yasaklar, sadomi ve bekâret kavramları üzerine odaklanmaktadır. Şunun altını yeniden çizmek gerekir ki -birçok cinsel yasak gibi- bekâret kültürü, coğrafya ve kültür fark etmeksizin önce; dişilik ile ilgili bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Güdücü 2017: 526).

Milattan önceki dönemlerde cinsel yasaklamaların olduğu, bu yasaklarda kadın ve erkeğin farklı konumlandırıldığı bilinmektedir. Bir örnek olarak Sümer krallarından “Ur-Nammu Dönemi”nden (M.Ö. 2100 civarı) günümüze kalan yasalarda bile cinsel yasaklar yer almaktadır (Berkowitz 2013: 26). Bekâret Sümerlerde kadınlar için uygulanan temel yasaklardan biri olarak kabul edilmektedir (Çığ 2022: 79).

Antik Yunan mitolojisinde en güçlü kabul edilen Yunan tanrıçalarından üçü de bakiredir; Savaş Tanrıçası Athena, Ay ve Avcılık Tanrıçası Artemis ve Aile Tanrıçası Hestia. Hatta bakire olmalarının bu tanrıçaların güçlerine katkıda bulunduğu inanılmaktaydı. Antik Çağ’ın en büyük tapınaklarından Vesta¹ Tapınağı, Roma’da Hestia adına dikilmişti. Bu tapınakta Tanrıça Hestia’ya hizmet eden altı rahibe bulunmaktaydı. Bu rahibeler Roma’nın soylu, iyi, köklü ailelerinden seçilirdi. Rahibelerin fiziksel kusurlarının bulunmaması, güzel olmaları, görevlerine başladıkları zaman anne ve babalarının da hayatta olması aranan koşullar arasındadır. Vesta rahibelerinin eğitimi, altı ile on gibi küçük yaşlarda başlardı. Rahibeler bekâret yemini eder ve Pontifex Maximus’un emri altında; devletin sönmez ve kutsal ateşini korur, ateşi hep yanar halde tutarlardı. Rahibelerin tapındaki görevleri kutsal kabul edilir, tam bir sadakat ve adanmışlık ile yerine getirmeleri beklenirdi. Tapındaki görevleri süresince; yani en az otuz yıl boyunca rahibelerin bekâretlerini korumaları gerekmektedir. Vesta Bakireleri Roma kültürünün önemli bir parçası kabul edilirdi. Bu nedenle bu göreve seçilmek hem seçilen kız çocuğu hem de ailesi için büyük şeref kaynağıydı (Söğütü Erişgin 2013, Blank 2017: 205-207). Vesta Rahibeleri bir bakıma Tanrıya adanmış bağlantı yollarıydı. “Bu bedenlerin özenle korunan bekâretleri, insanla tanrı arasındaki iletişim hattıyla ve kelimenin tam anlamıyla halkla tanrılar arasında doğrudan aracılık yapmaya adanmıştı. Vesta bakireleri tanrıya bağlılıkları bölünmesin diye bakirelerdi” (Blank 2017: 207). Sonuç olarak toplumların bekâret olgusunu çok eski zamanlardan, Antik Çağlardan beri tabulaştırmış; hatta putlaştırmış olduğu söylenebilir.

İlksel halklardan modernliğe, bekârete; kadının el değmemiş olmasına verilen değer hemen hemen muhafaza edilmiştir² (Crawley 2018: 26). Hatta bunun yanı sıra kadının

¹ Vesta, Hestia’nın Latince karşılığıdır.

² İlksel halklarda bekâretin önemine yönelik Crawley, Frazer, Strausse gibi antropologların yaptığı çalışmalar; bazı halk ve bölgelerde bu önemin bugünkü kadar fazla olmadığına da işaret etmektedir. Bu noktada,

çoğunluk ile karşı cinsle karşı utangaç tavırlar içinde olması, erkeklerden mümkün olduğunca “kaçması ve kaçınması” ayrıca bir değer kabul edilmektedir (Crawley 2018: 29). Bu durumda kadının talibinin, kadının bekâretine verdiği değer de fazlası ile derin ve köklü bir değerdir. Chrysostom, bu durumu onaylayacak şekilde fizyolojik bekâret ve ruhsal iffetin aynı şey olmadığını yazar. Şöyle der: "Bir bakire, bir erkekle açık yüreklilikle konuşmayı, onun yanında oturmayı, ona bakmayı, onun yanında gülmeyi, başka birçok şekilde kendini rezil etmeyi öğrendiğinde bekâret perdesi yıkılır, çiçek, ayaklar altında çiğnenir." Manevi iffet, bedensel benzerliğine göre önceliklidir ve son derece kırılığandır; gerçek bekâret, sözlü ilişki tarafından bile tehlikeye atılır (Coyne Kelly 2000: 4).

Foucault da Antik Çağ'dan itibaren kadınların genellikle (metresler dışında) gayet sıkı yasaklara uymak zorunda olduğunu ifade etmektedir. Foucault bu ahlakın muhatabının kadınlar olmadığını şu şekilde açıklar:

... bu ahlâkın muhatabı kadınlar değildir; bu ahlâk anlayışında geliştirilen, hatırlatılan ya da doğrulanan ne onların görevleridir ne de sorumlulukları. Sözü geçen ahlâk bir erkek ahlâkıdır: Yani, bir erkek (tabii ki bir özgür erkek) tarafından ve erkeklere hitaben düşünülmüş, yazılmış ve öğretilmiş bir ahlâktır. Dolayısıyla kadının, erkeğin iktidarı altında olduğu durumlarda biçimlendirilmesi, eğitilmesi, gözetilmesi, başka bir erkeğin (baba, koca, veli) iktidarı altındaysa da, korunması gereken bir nesne ya da en iyi koşulda bir partner olarak konumlandırıldığı erkeksi bir ahlâktır bu (Foucault 2010: 136).

Milattan önceki birçok toplumda cinsel yasaklar vardı ve evlilik öncesi cinsel ilişki (en azından kadınlar için) birçok toplumda da yasaktı. Ancak Hammurabi Kanunlarında evlilik öncesi cinsel ilişkiye dair bir bahis yoktu; fakat saf bir kızı baştan çıkararak erkeğin bu kızı, anne ve babasından istemesi zorunluydu; aksi halde adamın başı vurulurdu (Lewinshon 1966: 23).

M.Ö. VI. yy. da Solon Yasaları kadınların hangi zamanlarda evlerinden dışarı çıkabileceklerini, çıktıklarında nasıl kıyafetler giyebileceklerini ve ne yiyip ne içebileceklerini bile belirlemişti. Bu yasalar Eski Yunan'da genç kızların bekâreti konusuna verilen fanatik önemi de göstermekteydi. Tecavüze uğramış bekâr Atinalı genç bir kız, iyi bir evlilik yapma şansını yitirdiğinden önünde ancak iki seçenek vardı. Genç kız ya köle olarak satılabilir ya da evlendirilmeksizin baba evinde tutulabilirdi (Berktaş 2021: 99).

Eski Hint destanlarına baktığımızda erkeğin iffeti de geçmiş zamanlarda kadının iffeti kadar olmasa da önemlidir. Mesela erkekler kadınlar hakkındaki erotik nitelikteki konuşmaları dinlememeli, giyinik değilken onlara bakmamalı, uygun olmayan bir arzuya ateşlendilerse soğumak üzere suya girmeliydiler. Ancak tabii ki kadınların iffeti çok daha önemlidir. Mesela çok kocalı Draupadi, birbirini takip eden her beş birleşmenin ardından her

bekâretin; özellikle erkeğin kadını ve kadın bedenini denetim altında tuttuğu patriarkal toplumlara ait bir kültür olduğunun altını çizmek önemlidir.

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli
Örneği

gün yeniden bakire olurdu ve bu sayede birbiriyle kardeş olan kocaları ona el değmemiş olarak sahip olabilirdi (Parrinder 2003: 45).

Asurlular Dönemi'ne gelindiğinde yasalar daha karmaşık ve acımasızdı. Nişanlı kızlar ve henüz evlilik sözü almamış kadınlara tecavüzün cezası ölümdü. Tabii ki kefarete ödendikten sonra. Böyle durumlarda eldeki iyi maldan olduğu, kızını bakireler için öngörülen yüksek fiyata evlendirme şansını yitirdiği için baba, tecavüzcüden kefareti alırdı. Babanın kızına tecavüz eden erkeğe dava açma ve eskiden bakire olan kızının başlık parasının üç katını talep etme hakkı vardı. Sonrasında tecavüzcüyü öldürtmeyip kızı ile evlenmeye mecbur edebilir ya da bakire olmayan bir kız için uygun görülen düşük başlık parasını kabul ederek kızını başka birine verebilir, bu sayede iki ayrı başlık parası alabilirdi. Tecavüze uğramış ve bekâretini kaybetmiş bir kızın başlık parası "serbest piyasada" daha düşüktü; ama baba her halükârda kârlı çıkıyordu. Asurlu babalar, böyle durumlarda tecavüzcü evli ise tecavüzcünün karısını kendine köle olarak alıp istediği gibi kullanma seçeneğine de sahipti (Berkowitz 2013: 37,38).

Bugüne gelindiğinde bekâretin neden önemli olduğuna dair bir sebep göstermek zorunda kaldığımızda kendimizi ne yapacağımızı bilmez bir durumda buluruz. Bir kızın, bir başka erkek ile cinsel ilişkisinden edinmiş olduğu anıları yapacağı evliliğe getirmemesi koşulu, Freud'a göre tek eşliliğin de özünü oluşturur. Ayrıca kadına özel bir mülkmüş gibi sahip olma hakkının da mantıksal bir devamıdır. Erkek, bu sayede bir bakirenin aşk ve sevgi arzularını tatmin edecektir (Freud 2020: 5; Ellialtı 2012: 380).³ Erkeğin tatmin gücü, çevresi ve eğitiminin de etkisi ile benliğine yerleşmiş dirençleri alt edecek ve bu sayede kızın başka bir ilişkiye girmesinin önünü kesecektir (Freud 2020: 5). Giddens da Freud'dan yıllar sonra romantik aşk idealinin erkeklere oran ile kadınları daha çok etkilediğini yazmaktadır. Giddens'a göre romantik aşk ethosu, kadınları ev içinde tutmaya yardım ederken aynı zamanda da modern anlamda bir romantik ilişkinin habercisi konumundadır (Giddens 1992: 8, 9).

Freud'a göre küçük kızlar, erkek çocuklara nazaran cinsel yasakları daha erken öğrenir. Bunun yanı sıra cinsel bastırmaya eğilim de erkeklere göre kız çocuklarda daha büyük bir rol oynamaktadır (Freud 2009: 104,105; Freud 1989: 96) Çocukluk döneminde, erkek

³ Kadın bekâretinin ahlak üzerinden değerlendirildiği günümüz ataerkil toplumlarda, evlenmemiş genç kızlar için evlilik öncesi cinsel ilişki deneyimini "aşk ile meşrulaştırma" yaygın bir anlayıştır. Hatta aşk olgusu, genellikle kadınsı bir değer olarak görülmekte ve evli olmayan veya başından evlilik geçmemiş bir kadının bakire olmayışını, tecavüzden sonra -bir ihtimal- meşru kılacak bir açıklama olarak kabul edilmektedir. Hiç evlenmemiş ve bakire olmayan kadınlar bakire olmayışlarına bir "mazeret" aradıklarında, erkek partnerleri tarafından 'baştan çıkarıldıklarını, kandırıldıklarını', 'aşkı' ve partnerler ile yaşadıkları 'romantik ilişkiyi' öne sürmektedirler.

çocukların cinsel heyecan duyma kapasitesi özellikle arttırılırken kız çocuk söz konusu olduğunda bu heyecan esirgenmektedir (Kernberg 2011). Bütün bu yasaklama ve bastırmalar kızın bekâretinin korunmasını amaçlayan unsurlardandır. Freud “gençlik döneminde uygulanacak tam bir perhiz genç erkeğin evliliği için en iyi hazırlık değildir. Kadınlar bunu sevmekte ve talipleri arasından başka kadınlarla ilişkilerinde kendini kanıtlamış olan erkekleri tercih etmektedirler” (Freud 2017: 38) diye yazar. Kadınların ise evliliğe kadar katı bir perhiz uyguladıklarını ve ancak bu perhizin kadının özüne zarar verdiğini ifade eder:

Eğitim evlenene kadar genç kızın duyusallığını baskılama görevini üstlenmektedir, bunun kolay olmadığı aşikardır, zira eğitim bu yönde en keskin araçlarla çalışmaktadır. Sadece cinsel ilişkiyi yasaklamakla, bakireliğini korunması için yüksek ödüller koymakla kalmamakta, aynı zamanda genç kıyı kendisine biçilen rolün esası konusunda bilgisiz bırakarak ve evlilikle sonuçlanmayacak en ufak bir aşk kıpırtısına bile katlanamayarak olgunlaşma süreci içinde bulunan kadın bireyi baştan çıkarılmaktan da yoksun bırakmaktadır. (Freud 2017: 38).

Cinselliğin kurgulanması ve cinsel davranışların düzenlenmesi, her toplumun ekonomik, politik, kültürel ve dini koşullarına göre değişiklik gösterir. Cinsellik ve cinsel davranışlar üzerindeki en önemli unsurlardan biri inanç sistemleridir (Parrinder 2003: 11). “Dinin insanlar üzerindeki etkisi ne yönde olursa olsun, insan davranışına yön veren insan özelliğini kavramak istiyorsak dini incelememiz gerektiği açıktır” (Berktaş 2021: 235). Birçok din, cinsellik konusunda belirli kural ve normlara sahiptir. Bekâret tek tanrılı dinlerde önemli bir yer tutar. Bu dinlerin kutsal metin ve gelenekleri, genel olarak evlilik öncesi bir değer olarak vurguladıkları bekâretin korunması gerektiğini öne sürer. Çalışmanın ilerleyen bölümünde tek tanrılı dinlerin bekârete bakış açıları ele alınacaktır.

2. Din ve Bekâret

İnanç sistemleri, sosyolojik anlamda toplumların temel yapı taşlarından biridir. Kadın ve erkeklerin yaşayış, ibadet, miras hukuku ve aile içindeki konumları genel olarak dinler tarafından şekillendirilmektedir. Yani aile içinde ve aile aracılığı ile mülkiyetin denetlenmesi ve bedenlerin toplumsal uzam içerisinde yeniden üretim ile örgütlenmesi dinin iki temel toplumsal işlevi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ataerkil ailede mülkiyetin korunması için kadınların ve özellikle kadın bedeninin kontrol altına alınma ve denetlenmesi tek tanrılı dinlerin temelinde yer almaktadır (Berktaş 2021: 29).

2.1. Musevilikte

Musa'nın Yasası'na göre bekâret sadece kızlarda aranmaktaydı, erkeklerde değil. Bu bakımdan erkeğin durumu imtiyazlıydı. Erkek, zifaf gecesinde eşini “kız” bulmadığı takdirde -boşanmaya bile gerek olmadan- babasına geri vermekte serbestti. Bu durum evliliğin bağlayıcı kabul edilmemesi demektir. “Burada bir sahtekarlık söz konusuydu, bundan dolayı

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli
Örneği

evlilik de sahih sayılmazdı” (Lewinshon 1966: 87). Ancak bu noktada başka bir sorun gündeme gelmekteydi. Evlenmemiş bekâr kızlar ve özellikle de evli kadınlar bekâr erkekler ile cinsel birleşmede bulunamayacağına göre erkek evlilikten önce; ancak fuhuş yolu ile cinsel birleşmede bulunabilirdi. Zaten bekâr erkekler için bu durumun en meşru yolu fuhuştu.

Tevrat, cinsel kural ve yasaklamalar konusunda oldukça katıydı. Cinsel birleşmenin dinî kurallara uymadığı durumlar öldürülme sebebi olabilirdi. Evlenmemiş kızlar, bekâretlerini mutlak suret ile evlenene kadar korumalıydılar. Zina, tecavüz ve evlilik dışı cinsel ilişki gibi ahlaki ve kutsal normların sınırları dışında birleşme yaşayanlar için Tevrat’ın öngördüğü cezalar şu şekildeydi:

... Ve başka birinin karısıyla zina eden komşusunun karısıyla zina eden adam, hem o hem de kadın mutlaka öldürülecektir (Levililer 20:10).⁴

... 13Eğer bir adam bir kadın alır, ve ona yaklaşır, ve ondan nefret ederse, 14ve ona ayıp şeyler isnat edip onun ismini kötülerse, ve: Bu kadını aldım, ve ona yaklaştığım zaman kendisinde kızlık nişanlarını bulmadım, derse; 15o zaman genç kadının babası ve anası genç kadının kızlık nişanlarını alacaklar ve kapıya, şehrin ihtiyarlarına getirecekler; 16ve genç kadının babası ihtiyarlara diyecek: Kızımı bu adama karı olarak verdim, ve ondan nefret ediyor; 17ve işte: Senin kızında kızlık nişanlarını bulmadım, diyerek ona ayıp şeyler isnat etti; ve lâkin kızımın kızlık nişanları bunlardır. Ve esvabı şehrin ihtiyarları önüne serecekler. 18Ve o şehrin ihtiyarları o adamı alıp kendisini tedip edecekler; 19 ve yüz şekel gümüş para cezasına onu mahkûm edip genç kadının babasına verecekler, çünkü o adam İsrail’in bir kızının ismini kötiledi; ve kadın o adamın karısı olacak; bütün ömrünce onu boşayamayacaktır. 20Fakat bu şey, genç kadında kızlık nişanları bulunmadığı, hakikatse; 21o zaman genç kadını babasının evinin kapısına çıkaracaklar ve şehrinin adamları onu taşla taşılayacaklar, ve ölecek, çünkü babasının evinde zina etmiş olmakla İsrail’de alçaklık etmiştir; ve aranızdan kötülüğü kaldıracaksın.... 23Eğer kız olan bir genç kadın bir adama nişanlı ise, ve bir adam onu şehirde bulup onunla yatarsa; 24o zaman onların ikisini de o şehrin kapısına çıkaracaksınız, ve onları, şehirde olduğu halde bağırmadığı için, kadını, ve komşusunun karısını alçalttığı için erkeği taşla taşılayacaksınız, ve ölecekler; ve kötülüğü aranızdan kaldıracaksın. 25Fakat adam nişanlı genç kadını kırda bulursa, ve onu yakalayıp kendisiyle yatarsa; o zaman yalnız onunla yatmış olan adam ölecektir; 26fakat genç kadına bir şey yapmayacaksın; genç kadında ölüme müstahak suç yoktur; çünkü bir adam komşusuna karşı nasıl kalkar, ve onu öldürürse, bu şey de öyledir; 27çünkü onu kırda buldu, nişanlı genç kadın bağırmış, ve onu kurtaran olmamıştır.28Eğer bir adam, kız olan nişanlanmamış genç bir kadın bulursa ve onu tutup onunla yatarsa, ve onlar bulunurlarsa; 29o zaman onunla yatmış

⁴ Bursa Protstan Kilisesi, 2023.

olan adam genç kadının babasına elli şekel gümüş verecektir, ve kadın onun karısı olacaktır, çünkü onu alçaltmıştır; bütün ömrünce onu boşayamayacaktır... (Tesniye 22, BAP 22).⁵

Tekvin' de⁶ esas tema, soyu üretme yetisinin kadından erkeğe aktarılmasıdır. Erkekler, gebeliğin kadın ile erkek arasındaki cinsel ilişki sonucu olduğunu keşfettikten sonra (o zamana kadar yeni bir yaşam yaratabilmenin yalnızca tanrılara özgü bir güç olduğu düşünülmekteydi⁷) yaratma kudreti ile soyun devamı arasında ayırım yapmayı öğrendiler. (Berktaş 2021: 63-65). Yaratan kadındı. Musa'nın Yasası'na göre bir şeyin özü, anası ne ise o ananın rahminden doğan da aynı olacaktır; yani sadece Musevi bir kadın Musevi bir çocuk doğurabilirdi. Soy ise ancak erkekten üreyebilmekteydi. Bu düşünce sebebi ile ana soylu kalıtım yerini baba soylu kalıtım aldı. Erkekler, babalık otoritesini ve doğal olarak mülkiyeti güvence altına almak için de kadınların evlilik öncesinde bakire olmasını, evlilik içinde ise mutlak sadakatini; yani tek eşliliği şart koştular.

2.2. Hristiyanlıkta

Hristiyanlık da bütün semavi dinler gibi bekâret konusuna önem vermektedir. Hristiyanlıkta cinsel zevk, ruhu kirlettiğine inanılan bedensel bir günah olarak görülmektedir. Cinsel eylemden sonra pişman olma ve kendinden tiksinerak yıkanma ihtiyacı duyma, bedensel günah anlayışının kişinin benliğinde oluşturduğu etkilerin sonucudur. Caner bu durumu şöyle anlatır:

... Evlilikteki yatak beraberliği kiliseye göre, lanetli bir eylemin masumane olmayan, kaçınılmaz şekliydi. Hatta teologlar, karısını aşırı bir ateşle seven kişinin zina yapmış sayılacağını söylüyorlardı. Hazza kendini teslim etmek bir yana bunu arzulamak bile, özellikle kadınlar için ölümcül bir günahı. Erkeğe hareketsiz bir şekilde teslim olmaya zorlanan kadınlar, cinsel edim sırasında zevki artıracak fiziksel devinimlerden, sözelimi kalça hareketlerinden kesinlikle uzak durmalıydılar (2004: 63, 64).

Hristiyanlık inancında da kadınların Hz. İsa'nın annesi Meryem Ana'ya inançları tamdır, o bir kadındır ve kadınları anlar; hatta erkeklerin anlayamayacağı duaları dahi anlar ve gerçekleştirir. İsa kutsal evlattır ve rahibeler kendilerini İsa'nın gelini olarak imgelerler (Reik 2009: 245). Bu sebep ile de rahibelerin ve evlenmemiş genç kızların İsa'ya layık birer bakire olmaları beklenir. Katolik Kilisesinde erkeklerin cinsel ilişkiden uzak durması bekâret olarak değil, "bekârlık" olarak ifade edilir; çünkü bakireler dişidir, erkek ancak bekâr olabilir.

⁵ Life Church/ You Version, 2023.

⁶ Yaradılış, Musa'nın Birinci Kitabı.

⁷ Yeni bir yaşam yaratabilmek özellikle Tanrıların kadına verdiği güçtü. İlk halkların kavrayışına göre, insanlar, rahimde tutulan adet kanından oluşturulurdu. Maori kültürüne göre bu kan insan ruhunun maddesidir (Briffault 1927: 413)

Hristiyanlığın bekâretin önemi ve kutsallığına dair yaptığı belki de en önemli vurgu, İsa'nın bakire Meryem'den doğduğu inancıdır. Blank bu inancın köklerinin Hristiyan şehitlerini anlatan efsanelere kadar gittiğini yazar: "Hristiyan şehitlerini anlatan efsanelerde, bakireler her türlü işkenceye dayanabilir, olası tecavüzleri bir anda durdurabilir, anne-babalarına, krallara hatta şeytana bile karşı koyabilirdi" (Blank 2008: 143). Bakire Meryem'e duyulan sevgi ve bağlılığın işareti, elbette ki o ilk günah ile kirlenmemiş olmak ile ilişkilendirilmektedir.

2.3. İslamiyet'te

İslam ülkelerinde genç kız açısından "bekâret" ögesinin önemi çok büyüktür. Kızların şeref, haysiyet ve namusları bu kızların bakire olmaları üzerine inşa edilir. Müslümanlar için "bikr" sözcüğü ahlakilik, fazilet ve meziyet kavramlarına karşılık gelen "en yüksek fahr" ve "nikâh-ı efdal" anlamlarına gelmektedir. "Bikr" kelimesi "er görmedik" genç kızlar için kullanılmaktadır. İslam ülkelerinde bakire kızlar toplumun en edepli, hayalî, utangaç, masum sınıfı olarak görülmektedir (Arsel 2014: 224).

Kur'ân Vakı'a Suresi (35-38): "... Sağdakiler için biz, kadınları yeniden biçimlendiririz. Onları genç kızlar haline getiririz. Eşleri tarafından sevilen yaşıt genç kızlar. Bütün bunlar amel defteri sağından verilenler içindir. Onların birçoğu öncekilerden birçoğu da sonrakilerdendir" şeklindedir (Bayraklı 2016: 535). Buradan da anlaşılacağı gibi İslam'da bekâret ilahî bir yaratma, fıtrattır. Yaradan, o kadınları yeniden bakir olarak inşa edeceğini buyurmaktadır. İslam geleneğinde, bu fıtrat nikâhsız bozulmamalıdır. Bu fıtratın nikâhsız bozulması kızın onurunu ayaklar altına alır. Ayrıca Kur'ân "Ehli Kitabın kızları ile evlilik" için de muhassenat olma; yani iffetli olma şartı arar.⁸ Buradaki iffet bekâret, zinadan uzak kalmak ve Allah'a inanmaktır.

Ayrıca, İslam'da cennete girmeye hak kazanan mü'min erkeklere bakire kızlar vaadinde bulunmaktadır. Cennetteki hurilerin de bakire kızlar olarak tasavvur edilmesi, İslamiyet'in bekârete verdiği büyük önemin göstergesi olarak değerlendirilmektedir. İslam'ın bekârete atfettiği anlam, Rahman Suresi'nde (68-78.) verilen kesitte gözlemlenmektedir:

... İkisinde de her türlü meyveler, hurmalar ve nar vardır. Şimdi, Rabbinizin ahiret nimetlerinden hangisini inkâr edebilirsiniz? İçlerinde huyu ve yüzü güzel hanımlar vardır. Şimdi, Rabbinizin güzelliklerini nasıl inkâr edebilirsiniz? Otağları içinde sahiplerine tahsis edilmiş huriler vardır. Şimdi, Rabbinizin ahiret nimetlerinden hangisini inkâr edebilirsiniz? Bunlara onlardan önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur. Şimdi, Rabbinizin vefasını nasıl inkâr edebilirsiniz? Yeşil yastıklara ve rengarenk halılara yaslanarak

⁸ Maide Suresi 5. Ayet

sohbet ederler. Rabbinizden daha ne istiyorsunuz? İhtişam sahibi ve cömert olan Rabbinin adı ne yücedir (Bayraklı 2016: 534).

Geçmişten günümüze hem yasalar hem de üç semavi dinde de bekâret bir değer olarak karşımızda durmaktadır. Kadın bekaretine verilen önem sadece dini doktrinler ile sınırlı değildir aynı zamanda toplumsal ve kültürel değerlerin, geleneklerin, ahlaki değer ve cinsiyet rollerinin de etkisi altındadır.

3. Yöntem

Bu çalışmanın saha araştırması; T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi, Etik Kurulu Ölçme Başkanlığının 31.08.2020 tarih ve 2020/7 sayılı kararı ile gerekli etik izinler alınarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Demografik Bilgi Formu” düzenlenmiştir. Demografik Bilgi Formu, katılımcıların başta toplumsal ve ekonomik düzeyleri olmak üzere karşı karşıya buldukları olgu, durum ve yapmış oldukları eylemler ile ilgilidir. Formda katılımcıların cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir durumu, medeni hâl, doğdukları ve yaşadıkları bölge gibi sorular yer alır. Bu tür sorular çoğunluk ile ana problemin etrafındaki değişkenler olarak kullanılır ve bulguların değerlendirilmesinde tutum ve davranışlar ile ilgili bulgu/ bulguları değerlendirirken ölçüt olarak kullanılırlar (Aziz 2022: 96). Bu çalışmanın ölçmeyi hedeflediği tutum, kadınların evlenmeden önceki bekâret durumlarıdır. Hazırlanan Demografik Bilgi Formunda, bu soru temel alınarak yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, ekonomik gelir, dini inanç, başörtüsü takma durumu gibi olgusal sorular sorulmuştur. Sorular hazırlanırken öncelikli olarak literatürden destek alınmıştır. Ölçme araçlarının güvenilirlik ve geçerliliğini sağlamak amacı ile ikisi konu alanı uzmanı bir tanesi ölçme ve değerlendirme uzmanı olmak üzere üç uzman kanısı alınmıştır. Sosyolojik çalışmalarda sahanın içinde doğrudan bulunmak katımlı gözlem yapmak önemlidir, araştırmaya katılan 400 kadınla teke tek biçimde görüşülmüş, veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Bu çalışmada, cevaplanmaya çalışılan araştırma soruları şu şekildedir:

1. Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumu nedir?
2. Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumu, kadınların; a) doğduğu bölge, b) yaşadığı yer, c) eğitim durumu, d) eşin eğitim durumu, e) aylık gelir, f) nikâh türü, g) başörtüsü takma durumu ve h) eşin evlenmeden önce bakir olma⁹ durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

⁹ Türk Dil Kurumuna göre; Cinsel İlişkide bulunmamış erkek bakir olarak ifade edilmektedir. Bekâr kelimesi ise sözlükte hem kadın hem de erkeği kapsayacak şekilde “evlenmemiş kimse” olarak tanımlanmaktadır. Bu sebeple çalışmada cinsel ilişki yaşamamış erkekleri nitelerek için bakir kelimesi tercih edilmiştir.

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli
Örneği

Araştırma modeli olarak “tarama modeli” kullanılmıştır (Karasar 2002). Tarama modelleri var olan bir durumu kendi koşulları içerisinde, üzerinde herhangi bir düzenleme yapmadan; olduğu gibi yansıtmaya çalışan bir araştırma desendir. Çalışma kapsamında, “Kolayda Örneklem Yöntemi” temel alınarak 400 katılımcıdan oluşan bir örneklem grubuna ulaşılmıştır (Karagöz 2021). Katılımcıların tamamı İslam inancını benimsemiş, evli veya başlarından en az bir evlilik geçmiş kadınlardır. Katılımcıların demografik özellikleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil-1: Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler.

Değişken	Kategori	F	%
Doğduğu Bölge	Marmara	140	35,0
	Ege	26	6,5
	Akdeniz	24	6,0
	Karadeniz	76	19,0
	İç Anadolu	85	21,3
	Doğu Anadolu	28	7,0
	Güneydoğu Anadolu	21	5,3
Yaşadığı Yer	Büyükşehir	320	80,0
	Şehir	45	11,3
	Köy	20	5,0
	Kasaba	15	3,8
Aylık Gelir	Asgari ücret	31	7,8
	AÜ- 15 bin	130	32,5
	15-20 bin	73	18,3
	20-25 bin	56	14,0
	25-30 bin	60	15,0
30 bin üzeri	50	12,5	

Şekil 1’de görüldüğü gibi 140 katılımcı (%35) “Marmara Bölgesinde” doğduğunu, 320 katılımcı (%80) “büyükşehirlerde” yaşadığını ve 130 katılımcı (%32,5) ise “asgari ücret – 15,00 TL” arasında aylık geliri olduğunu ifade etmişlerdir.

4. Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Bu araştırmada, katılımcıların evlenmeden önceki “bekâret durumu” ile “doğduğu bölge”, “yaşadığı yer”, “eğitim durumu”, “eşin eğitim durumu”, “aylık gelir”, “nikâh türü”, “başörtüsü takma durumu” ve “eşin evlenmeden önce bakire olma durumu” araştırmanın değişkenlerini oluşturmaktadır.

Araştırma sorularına cevap vermek amacı ile nonparametrik istatistik hesaplama yöntemlerinden “Ki-Kare” hesaplama tekniği kullanılmıştır (Oo 2010). Kategoriler arasında

anlamli bir ilişki bulunduğunda ilişkinin hangi kategori lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni'nin önermiş olduğu post hoc işlemi gerçekleştirilmiştir (Terzi vd. 2023).

5. Bulgular ve Yorum

5.1. Birinci Araştırma Problemine Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi "Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumu nedir?" olarak belirlenmişti. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen betimsel istatistikler Şekil 2'de gsterilmiştir.

Şekil-2: Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumları.

Evlenmeden Önceki Bakirelik Durumu	F	%
Bakireydim	354	88,5
Bakire değildim	46	1,50
Toplam	400	100

Şekil 2 incelendiğinde araştırmada yer alan 400 katılımcıdan 354 katılımcının (%88,5) evlenmeden önce bakire olduğu, 46 katılımcının ise (%11,5) evlenmeden önce bakire olmadığı gürölmektedir.

Bakire sözcüğü, Güncel Türkçe Sözlükte sıfat; "Cinsel ilişkide bulunmamış (dişi), kızıoğlan, kızıoğlankız, erden" (TDK, 2024) biçiminde tanımlanmaktadır. Bekâret sözcüğü ise isim; "1. Kızlık 2. Saflık, temizlik, masumluk 3. Sanat ve düşünce de özgünlük, yenilik. 4. Doğallık, tazelik" (TDK 2024) olarak açıklanmaktadır. Her iki kelime de de ortak unsur; kavramların anlamlarının cinsiyet üzerinden inşa edilmiş ve dile bu Şekilde yerleşmiş olmalarıdır. Kavram biyolojik bir olgu olmakla birlikte, toplumsal cinsiyete dair inşa edilmiş kalıp anlamları da içermektedir. Halk arasında; bakire ve bekâret kelimelerine denk olarak kız ve kızlık kelimeleri yaygın olarak kullanılır. Bundandır ki katılımcıların %88,5'lik bir oranı toplumsal olan bu duruma uyum sağlayarak bekâretlerini evliliğe kadar korumuşlardır. Dildeki yaygın kullanımlara ve bu orana bakarak bekâretin kadınlar için önemli ve korunması gereken bir olgu olarak görüldüğü ifade edilebilir.

5.2. İkinci Araştırma Problemine Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi, "Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun; a) doğduğu bölge, b) yaşadığı yer, c) eğitim durumu, d) eşin eğitim durumu, e) aylık gelir, f) nikâh türü, g) başörtüsü takma durumu ve h) eşlerin evlenmeden önce bakir olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" Őeklinde tasarlanmıştı.

5.2.1. Doğduğu Bölge Durumuna İlişkin Bulgular

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli Örneği

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumu, “doğduğu bölge” değişkenine göre hesaplandığında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi uygulanmıştır. Sonuçlar Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3 Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının doğdukları coğrafi bölgelere göre analizi.

Bakirelik Durumu	Doğduğu Coğrafi Bölge							Top.	χ^2	p	Fark
	MB	EB	AB	KB	İAB	DAB	GDAB				
Evet	215(124)	20(23)	21(21)	71(67)	81(75)	25(25)	21(19)	354	6,985	0,234	-
Hayır	25(16)	6(3)	3(3)	5(9)	4(10)	3(3)	0(2)	46			
Toplam	140	26	24	76	85	28	21	400			

Not. 1=Marmara, 2=Ege, 3=Akdeniz, 4=Karadeniz, 5=İç Anadolu, 6=Doğu Anadolu, 7=Güneydoğu Anadolu

Şekil 3’te de görüldüğü gibi “Ki Kare” analizi sonucunda, katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile doğdukları coğrafi bölge arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olmadığı belirlenmiştir ($\chi^2 = 6,985$; $p > 0.05$). Bir başka ifade ile katılımcılar hangi bölgede doğarlarsa doğsunlar, coğrafi bölge olarak birbirine benzer bir bakirelik dağılımına sahip oldukları söylenebilir.

5.2.2. Yaşadığı Yer Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun “yaşadığı yer” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak için veriler “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi ile hesaplanmıştır. Sonuçlar Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının yaşadığı yere göre analizi.

Bekâret Durumu	Yaşadığı Yer					Toplam	χ^2	P	Fark
	Büyükşehir	Şehir	Köy	Kasaba					
Evet	283(283)	38(40)	19(18)	14(13)	354	1,944	0,584	-	
Hayır	37(37)	7(5)	1(2)	1(2)	46				
Toplam	320	45	20	15	400				

Şekil 4’te de görüldüğü gibi analiz sonucunda, katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olmadığı belirlenmiştir ($\chi^2 = 1,944$; $p > 0.05$). Bir başka ifade ile katılımcılar nerede yaşar ise yaşasınlar, evlenmeden önceki bekâret durumlarının birbirine benzer özellikler taşıdıkları belirlenmiştir.

5.2.3. Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun “eğitim durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Şekil 5: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının eğitim durumlarına göre analizi.

Bekâret Durumu	Eğitim Durumu							χ^2	p	Fark
	OG	İO	OO	Lise	U	YL	Top.			
Evet	9(9)	71(66)	39(36)	92(86)	121(129)	22(28)	354	26,458	0,002	2-5; 2-6.
Hayır	1(1)	3(9)	2(5)	5(11)	25(17)	10(3)	46			
Toplam	10	74	41	97	146	32	400			

Not. 1=Okula gitmedi, 2=İlkokul, 3=Ortaokul, 4=Lise, 5=Üniversite, 6=Yüksek Lisans.

Şekil 5’te de görüldüğü gibi “Ki Kare” analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile eğitim durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 26,458$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi eğitim durumu lehine olduğunu saptamak için Bonferroni düzeltilmeli Post Hoc işlemi uygulanmıştır. Buna göre “ilkokul” mezunu kadınların, “üniversite” ve “yüksek lisans” seviyesinde eğitim gören katılımcılara göre evlenmeden önceki bakire olma durumlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Eğitim düzeyi düştükçe -kadının erkeğe ekonomik bağımlılığı da artmakta- toplumsal kabullere daha sıkı bağlanıldığı ifade edilebilir. Bu bulgular bizi eğitim düzeyinin “evlenmeden önce bakire olma” durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

5.2.4. Eşin Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun “eşlerinin eğitim durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacı ile “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar Şekil 6’da gösterilmiştir.

Şekil 6: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının eşlerinin eğitim durumlarına göre analizi.

Bekâret Durumu	Eşin Eğitim Durumu							χ^2	p	Fark
	OG	İO	OO	Lise	U	YL	Top			
Evet	2(2)	65(60)	36(34)	99(97)	126(131)	26(30)	354	11,793	0,002	2-5; 2-6
Hayır	0(0)	3(8)	2(4)	11(13)	22(17)	8(4)	46			
Toplam	2	68	38	110	148	34	400			

Not. 1=Okula gitmedi, 2=İlkokul, 3=Ortaokul, 4=Lise, 5=Üniversite, 6=Yüksek Lisans.

Şekil 6’da görüldüğü gibi “Ki Kare” analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile eşlerinin eğitim durumları arasında istatistiksel olarak 0.05

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli
Örneği

manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 11,793$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi eğitim durumu lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli Post Hoc işlemi uygulanmıştır. Buna göre eşleri “ilkokul” mezunu olan katılımcıların eşleri “lisans” ve “yüksek lisans” seviyesinde eğitim gören katılımcılara göre evlenmeden önceki bekâret durumlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular bizi eşlerin eğitim düzeyinin “evlenmeden önce bakire olma” durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

Sonuç olarak bekâret, eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır: cinsiyet fark etmeksizin eğitim düzeyi arttıkça bakire olma durumu ve kadından bekâret beklentisi azalmakta, eğitim durumu düştükçe bakire olma ve kadından bekâret bekleme durumu artmaktadır.¹⁰

Bu durum, eğitimin kültür mirasının birikimi ve aktarılması ile toplumsallaşma işlevlerinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır (Tezcan 1985). Eğitimin bireylere toplumun değerlerini ve normlarını öğrettiği bilinmektedir. Geleneksel toplumlarda bekâret, kadın için evlilik öncesi veya cinsel ilişkiye girmeden önce sahip olunan bir değer olarak kabul edilmektedir. Bizim toplumumuzda kadın bekâreti, halen evleninceye kadar korunması gereken bir değer olarak görülmektedir; ancak eğitilmiş bireyler cinsel tercih, cinsiyet eşitliği ve kişisel özgürlükler gibi daha ilerici değerler ile de tanışma eğilimindedir. Yüksek eğitim almış bireyler, cinsiyet rollerine yönelik daha az katı tutumlar sergileyebilir ve kadınların cinsel deneyimlerine erkekler ile aynı ölçüde sahip olma hakkına inanabilirler. Bu durum da bekâretin toplumsal baskısının azaldığı ve bireylerin cinsel tercihlerini daha özgürce ifade etmeye başladığı bir ortam yaratabilir. Bu değerlerin bekâretin önemini azalttığı ve bireyleri cinsel deneyimlere daha açık hale getirdiği ifade edilebilir.

5.2.5. Aylık Gelir Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun onların “aylık gelirlerine” göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacı ile “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının aylık gelirlerine göre analizi.
Aylık Gelir

¹⁰ Bu çalışma doğrudan kadınlarla yapılmış ve erkeklerle “evlendiğinizde eşinizin bakire olması sizin için önemli midir?” sorusu sorulmamıştır. Bu sebeple “beklenti” istatistiksel olarak ölçülmemiştir. Ancak veriler, kadında ve erkekte eğitim durumu düştükçe bakire evlenme ve bakire eş seçme oranının arttığını aynı şekilde eğitim durumu yükseldikçe bakire evlenme ve bakire eş seçme oranının düştüğünü göstermektedir. Bu verilerden yola çıkarak beklentinin de bu yönde olduğu ifade edilebilir. Literatürde erkeklerde yapılan çalışmalara (Ozansoy 2022), (Uğurlu Sakallı ve Akbaş Uslu 2013), (Mernissi 2015), (Dökmen 2017) kaynaklarına bakıldığında da bu bulgu doğrulanmaktadır.

Burcu GÜDÜCÜ

Bekâret Durumu	AÜ	AÜ-15B	15-20 B	20-25 B	25-30 B	30 Ü	Top	χ^2	P	Fark
Evet	30(27)	123(115)	65(65)	47(50)	47(53)	42(47)	354	15,121	0,002	1-5;
Hayır	1(4)	7(15)	8(8)	9(6)	13(7)	8(3)	46			1-6.
Toplam	30	130	73	56	60	50	400			2-5; 2-6.

Not. 1=Asgari Ü, 2=AÜ-15 bin, 3=15-20 bin, 4=20-25 bin, 5=25-30 bin, 6=30 bin ve üzeri.

Şekil 7’de görüldüğü gibi “Ki Kare” analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile aylık gelirleri arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 15,121$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi aylık gelir lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli Post Hoc işlemi uygulanmıştır. Buna göre “asgari ücret” ve “asgari ücret – 15 bin” arası geliri olan katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarının “25-30 bin” ve “30 bin ve üzeri” geliri olan katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarına göre daha fazla oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular bizi, aylık gelir değişkeninin “evlenmeden önce bakire olma” durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

Aylık gelir düştükçe kadınların bakire evlenme oranları artmakta, aylık gelir yükseldikçe kadınların bakire evlenme oranları azalmaktadır. Bu durumun sebepleri irdelendiğinde yine toplumsal norm ve değerler ile karşı karşıya kalmaktayız. Düşük gelir seviyesine sahip toplumlarda kadınların bekâretini önemseyen norm ve değerler daha güçlü şekilde kendini gösterebilir. Çünkü bu durum hem kadının toplum tarafından kabul görmesini kolaylaştırmakta hem de kadınlar, evliliklerinde maddi güvence sağlamaktadır.

Değinilmesi gereken ikinci konu da kadının evlenmeden önceki ailesinin gelir düzeyidir. Daha yüksek gelir seviyelerine sahip ailelerde kız çocukları genellikle daha fazla eğitim alma fırsatına ve ekonomik özgürlüğe sahip olabilir. Eğitim düzeyi ile bekâret bağlantısını yukarıda belirtmiştik. Bu durum evlilik yaşının da ileriye gitmesine yol açmaktadır. Bu sayede kadınlar daha fazla özgürlük ve seçeneğe sahip olmakta ve toplumsal normlara uyma eğilimi de düşüş göstermektedir. Aynı şekilde ekonomik özgürlüğe sahip bir kadın evlilik gibi maddi bir güvenceye ihtiyaç duymadığından bekâretini de evliliği için saklamama eğilimindedir.

5.2.6. Nikâh Türü Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun onların “nikâh türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak için “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar aşağıdaki Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının nikâh türü değişkenine göre analizi.

Nikâh Türü

Bekâret Durumu	Resmî	Dinî	Her ikisi	Top.	χ^2	P	Fark
----------------	-------	------	-----------	------	----------	---	------

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli

	Örneği						
<i>Evet</i>	123(136)	19(19)	212(199)	354	18,589	0,002	1-3
<i>Hayır</i>	31(18)	2(2)	13(26)	46			
<i>Toplam</i>	154	21	225	400			

Not. 1=Resmî nikâh, 2=Dini Nikâh, 3=Her ikisi.

Şekil 8’de görüldüğü gibi “Ki Kare” analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile sahip oldukları nikâh türü arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 25,109$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi nikâh türü lehine olduğunu anlamak için Bonferroni düzeltilmeli Post Hoc işlemi uygulandığında “her iki” nikâha da sahip katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarının sadece “resmî” nikâha sahip olan katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarına göre daha fazla oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular bizi nikâh türü değişkeninin “evlenmeden önce bakire olma” durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

Türkiye’de 17 Şubat 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu’ndan esinlenerek hazırlanan ve kadın ile erkeği yasalar önünde eşit kılan Türk Kanunu Medenisi 4 Ekim 1926’da yürürlüğe konulmuştur. 2002 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 1 Ocak 2002’de Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu sayede en genel ifade ile aile, miras, eşya, kişiler hukuku gibi alanlarda dinî hukuk yerine laik hukuk kuralları kabul edilmiştir. Ülkemizde medeni kanuna rağmen hem resmî hem de dinî nikâhı birlikte tercih eden kadınların sayısının fazla olması dinî ve gelenekçi yapının güçlü olduğunun bir göstergesi kabul edilebilir.

Dini nikâh kıyan kadınların sadece dinî nikâh ile yetinmeyişlerinin sebepleri, bu kadınların laik sistemin parçası olma arzusuna bağlanabilir. Aynı zamanda, medeni kanuna göre Türkiye’de sadece medeni nikah geçerlidir. Dini nikah, kadınlara hiçbir yasal hak sağlamamak da ve ancak medeni nikah sonrasında gerçekleştirilebilmektedir. (İlkaracan 2018: 141) Bu gibi sebeplerle, tek başına dinî nikâh kadınlara kendilerini güvende hissettirmeyebilir ve bu sebepten kadınlar, Medeni Kanun’da tanımlanan haklardan da yararlanmak isteyebilirler.

Bu durum dinî ve resmî nikâh kavramlarının toplumdaki anlamlarının bulanık olduğunu göstermektedir. Aslında şahitler huzurunda kıyılan bir resmî nikâh, dinî nikâhın da yerine geçebilecekken inanç gereği bakire kadın bir de dinî nikâh ile aynı seremoniyi tekrarlamaktadır.

Devletin tanımadığı bir nikâh kabul edilemeyeceği gibi mahkemeye gitmeden de boşanma olmaz. Hukuk ile başlayan nikâh ancak hukuk ile bozulabilir; devlet erkeğin hukukunu koruduğu gibi kadının da hukukunu korumalıdır. Bu sebepler ile dinî nikâh da hem kanuna hem geleneklere göre aleni olmalı, yani şahitler bulunmalıdır. Şahit olmayan hiçbir nikâh hukuki olmaz. Ayrıca kadına verilecek mihr de önemlidir. Aşağıda Kur’ân’ın

Maide Suresi'nde (5) görüldüğü üzere inanan kadınlar gibi Ehli Kitabın kızları ile de mihr verilme sureti ile evlilik yapılabileceği anlaşılmaktadır:

... Bugün size bütün temiz şeyler helâl kılındı. Kendilerine kitap verilmiş olup tevhit inancına sahip olanların yemekleri size helâldir. Sizin yemekleriniz de onlara helâldir. Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile, daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da, mehirlirini vermeniz şartıyla, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helâldir. İmanı reddedenin ameli boşa gitmiştir ve o, âhirette de kayba uğrayanlardandır (Bayraklı 2016: 107).

5.2.7. Başörtüsü Takma Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun onların "başörtüsü takma" değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile "Ki-Kare" istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 9'da sunulmuştur.

Şekil 9: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının başörtüsü takma değişkenine göre analizi.

Bekâret Durumu	Başörtüsü		Top	χ^2	p	Fark
	Örtülüüyüm	Örtülü değilim				
<i>Evet</i>	133(123)	221(231)	354	10,801	0,002	1-2.
<i>Hayır</i>	6(16)	40(30)	46			
<i>Toplam</i>	139	261	400			

Not. 1=Örtülüüyüm, 2=Örtülü değilim.

Şekil 9'da görüldüğü gibi "Ki Kare" analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile "başörtüsü" takma durumları arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 10,801$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi durumun lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltmeli Post Hoc işlemi gerçekleştirildiğinde "başörtüsü" takan katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarının "başörtüsü takmayan" katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumlarına göre daha fazla oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular bizi başörtüsü değişkeninin "evlenmeden önce bakire olma" durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

İslam inancının şartlarını yerine getirmenin birçok faktörü mevcuttur. Ve tabii ki inanç yaradan ile kişi arasındadır. Ancak Müslüman kadınların inancı açısından bakıldığında başörtüsü sembolik bir önem taşımaktadır.¹¹ Bu anlamda bekâret kavramı ile ilgili ölçüme tabi

11 Çalışmada soru formunda katılımcılara sadece nüfus kâğıtlarında yazan dini inanış sorulmuştur, bunun dışında, kadınlara inançlı olup olmadıkları doğrudan sorulmamıştır. Çalışmanın bir sorusu "başım örtülü veya "başım açık" şeklindedir, kadınlar iki şıktan birini işaretlemişlerdir. Başörtüsü, dini bir sembol kabul edildiğinden ve dışardan görülebilen nesnel bir unsur olduğundan bekâret ile ilişkisi sorgulanmıştır. Baş örtüsü ve bekâret arasında bir ilişki vardır hipotezi çalışmada doğrulanmıştır.

tutulan bir diğer unsur başörtüsüdür. Bu hipotezin doğrulanması bizi bekâret ve inanç arasındaki ilişkiyi sorgulamaya götürmektedir. Çünkü yukarıda da değinildiği gibi üç büyük kutsal din de kadınların bekâretlerine önem atfetmektedir.

5.2.8. Eşlerin Evlenmeden Önce Bakire Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Kadınlara ayrıca “Evlendiğinizde eşiniz bakir miydi?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumunun eşlerinin evlenmeden önce “bakir olma” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile “Ki-Kare” istatistik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar Şekil 10’da gösterilmiştir.

Şekil 10: Katılımcıların evlenmeden önceki bakirelik durumlarının eşlerinin evlenmeden önce bakire olma değişkenine göre analizi.

Eşlerin Bakir Olma Durumu

Bekâret Durumu	Evet	Hayır	Top	χ^2	P	Fark
Evet	204(187)	150(167)	354	29,377	0,002	1-2
Hayır	7(24)	39(22)	46			
Toplam	211	189	400			

Not. 1=Evet, 2=Hayır.

Şekil 10’da görüldüğü gibi “Ki-Kare” analizi sonucunda katılımcıların evlenmeden önceki bekâret durumları ile eşlerinin evlenmeden önceki “bakirlik durumu” arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir bağlantının olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 29,377$; $p < 0.05$). Bu bağlantının hangi bakire olma durumu lehine olduğunu belirlemek amacı ile Bonferroni düzeltilmeli Post Hoc işlemi uygulandığında eşleri evlenmeden önce bakir olan katılımcıların bakire evlenme oranlarının, eşleri evlenmeden önce bakir olmayan katılımcılara göre daha fazla oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular bize eşlerin evlenmeden önceki bakirlik durumlarının katılımcıların “evlenmeden önce bakire olma” durumu için önemli bir etken olduğu sonucuna götürmektedir.

Bütün bu oranlardan hareket ile evlendiğinde bakire olan kadınların eşlerinin de bakir olduğu, evlendiğinde bakire olmayan kadınların ise eşlerinin de bakir olmadığı sonucuna ulaşmak mümkündür.

Erkeklerin evlendiklerinde bakir olup olmadıkları eşlerine sorulmuştur ve kadınların %52,75’inin kocasının bakir olduğunu söylemiştir. Türkiye’nin ataerkil yapısı ve toplumsal

cinsiyet rolleri göz önüne alındığında bu oranın yüksek olduğu düşünülmektedir. Ancak bu verinin analiz edilebilmesi için erkekler ile de konuşulması gereklidir. Bu verinin çalışmada yer bulması ileride yapılacak çalışmalara bir yol açma ve bazı bulguları destekleme amaçlı paylaşılmıştır.

Bir öneri olarak evleninceye kadar kendi bekâretlerini koruyan erkekler ile yapılacak nitel bir çalışma, kadınların bu cevapları ile ilgili olarak destekleyici olacaktır. Tabii ki bu çalışmanın bir başka şekli de erkeklere yöneltilecek: “Evlendiğinizde eşiniz bakire miydi?” ve “Bekâret sizin için önemli mi?” gibi genel sorulardan oluşan bir ankettir. Bu sayede kadınların %88,5’inin evlendiklerinde bakire olma oranlarının kendi rızaları mı yoksa genel olarak “bir eş bulabilme” için mi olduğu daha net anlaşılacaktır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Cinsellikle ilgili düşünceler zaman içerisinde büyük değişimler geçirmiştir. Başlangıçta sadece üremeye yönelik olması gerektiği düşünülen cinsellik, bugün yaşamın içinde kişinin kendisini keşfetmesi ve biçimlendirmesi gereken bir unsur haline gelmiştir. Cinsellik bugün “sadece doğrudan boşalma imkânı bulan ya da bulamayan bir biyolojik dürtüler kümesi değil, iktidar alanları içerisinde işleyen bir toplumsal inşadır” (Giddens 1992: 27). Ataerkil toplumlarda da bu inşaa özellikle kadın bedeni ve cinselliği üzerinden temellenmektedir.

Namus olgusu, hemen hemen tüm toplumlarda cinsiyetler arası ilişkilerin düzenlenmesi ve kontrol edilmesinde başat bir konumda yer almaktadır. Türkiye’de bekâret olgusu, toplumsal olarak da namus kavramı, dişilik ile bütün düşünülmektedir. Ülkemizde belki de hiçbir tabu, bekâret tabusu kadar somut ve ayrımcı değildir. Kadının, yıllar boyunca koruduğu bekâretini, ilk cinsel ilişkisinde kutsal bir hediye gibi evlendiği erkeğe vermesi beklenmektedir. Çünkü toplumsal ahlak bunu gerektirir. Kadına evlenene kadar beklemesini emreden toplumsal ahlak, erkeğin ilk cinsel ilişkisini para karşılığında yaşamasını doğal karşılamaktadır.

Kadının ve eşinin eğitim düzeyleri, kadının başının örtülü olup olmaması gibi demografik ve inançsal faktörler de kadının evlendiğinde bakire olup olmasında rol oynamaktadır. Bekâret eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır; cinsiyet fark etmesizin eğitim düzeyi arttıkça bakir ya da bakire olma durumu azalmakta, eğitim durumu düştükçe bakire ve bakir olma durumu artmaktadır.

Çalışmanın sonuçlarına göre eğitim düzeyi ve aylık gelir, evlilikte bekâret durumunu etkileyen belirleyici faktörler olarak öne çıkmaktadır. Kadınların ve eşlerinin eğitim seviyeleri yükseldikçe kadınların bakire evlenme oranlarının düştüğünü görülmektedir. Aynı şekilde, çalışmanın sonuçlarına göre aylık gelir seviyesinin artması, ekonomik bağımsızlık sağlayarak kadınların bakire evlenme oranlarını azaltmıştır. Bu durum, eğitim ve gelir düzeyi arttıkça bireylerin daha bilinçli, geleneksel normlardan uzak bir şekilde evlilik kararları almaları ile

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli Örneği

ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, eğitim ve gelir düzeyindeki yükselişin kadınların daha özgür kararlar almasını desteklediği görülmektedir.

Dinî nikâh, resmî nikâh, baş örtüsü gibi değişkenler arasında da belirgin bağlantılar bulunmaktadır. Bu faktörler, kadınların evlenmeden önceki bekâret durumlarını etkileyen önemli değişkenler olarak öne çıkmaktadır. Çalışmanın sonuçları, dinî nikâh, baş örtüsü gibi dinî veya kültürel sembollerin, evlenme öncesi bekâret normları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Bir dişi insan için bakire olma hali sınırları belirsiz bir durumdur. Bekâret toplumsal olarak “el değmemişlik” simgesi olarak görülmektedir. Ancak buradaki “el değmemişliğin” sınırlarını nasıl tanımladığımız önemli bir tartışma konusudur. Çünkü toplumsal ahlakın el değmemişlik standardını, farklı biçimlerde cinsel ilişkiler yaşamış bakire bir genç kız da sağlayabilmektedir. Ayrıca kızlık zarı tamir ameliyatları ile de “bekâret” geri kazanılıp kadınların kocasına “el değmemiş” taklidi yaparak varabildiği görülmektedir. Keza cinselliği heteroseksüellik bağlamından çıkartığımızda da bir penisin vajinaya penetrasyonu olmadığından lezbiyen kadınların tamamını da bakire kabul etmemiz gerekecektir. Bu durumlar, bekâretin muğlaklığını göz önüne sermektedir.

Çalışmaya katılan kadınlara “Evlendiğinizde bakire miydiniz?” sorusu sorulmuştur. Buna göre kadınların %88,50’si evlendiğinde bakire olduğunu ifade etmiştir. Bu kadınlar evlenene kadar bekâretlerine yani kızlık zarlarına sahip çıkmışlardır. Bu kadınların evlenmeden önce aynı zamanda cinsel saflıklarını koruyup korumadıkları ise ayrı bir makalenin konusu olmalıdır.

Toplumsal yaşamda, aile kuracak erkeklerin soy devamlılığının ve miras devamının sağlanması gibi sebepler ile kadının evlilikten önce cinsellik ile tanışmasının önüne geçmek de ayrıca bekâret dayatmasının nedenleri arasında yer almaktadır. Muhafazakâr ve ataerkil toplumlarda soyun erkekten devam ettiği inancı yaygındır; keza erkek doğan çocuğa soyadını verecek, mirasını devredecektir. Bu sebep ile de çocuğun kendisinden olduğundan tamamen emin olmak ister. Yine bekâretin kadına dayatılmasında tartışılması gereken bir diğer nokta da kadının, evlendiği erkeğin erkini sorgulayabileceği bir kıyas noktasının olmaması gerekliliğidir. Günümüzde, kadın kendisini özne olarak inşa ederken bunu ancak erkek perspektifi üzerinden yapmaktadır. Kocasından önce cinsel deneyim yaşamamış kadın bekâretinden dolayı da eş olarak tercih edilebilirliğini yükseltecektir.

Son söz olarak eğitim, meslek hayatı, dini yaşayış durumu ne olursa olsun; bekâret dayatması, kadını erkeğin karşıtı hatta aşağısında gören politika ve söylemlerin bir yansıması kabul edilebilir. Bu yüzyıllardır süregelen ve muhtemelen de devam edecek olan bir mücadele alanıdır. Bu çalışma kadınların kendilerine dayatılan bir olguya yönelik kendi kavrayışlarının

bir fotoğrafını çekmeyi hedeflemiştir. Bulgular ışığında söylenebilir ki bu mücadelenin başat silahları ekonomik özgürlük ve eğitimidir.

Bir öneri olarak çalışmanın İstanbul ili genelini kapsadığının altını çizmek gereklidir. Çalışma Türkiye genelini kapsama iddiası taşımamaktadır; ancak İstanbul Türkiye'nin en fazla iç göç alan ilidir. Bu bağlamda gerek nüfusunun fazlalığı gerek barındırdığı insan çeşitliliği ve iki kıtayı birbirine bağlaması gibi sebeplerden ötürü İstanbul ilinin demografik, kültürel ve sosyal yapısının Türkiye'nin bir mozaiki olduğu kabul edilir. Çalışmada, 400 kişilik katılımcı profilinin sadece 140 tanesi Marmara Bölgesi doğumludur. Bu bağlamda çalışmanın Türkiye'de diğer bölgeler için de bir örnek teşkil edebileceği düşünülebilir. Yine de benzer çalışmaların farklı bölgelerde ve daha geniş katılım ile yapılması daha temsili sonuçlar elde etmeye yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Arsel, İlhan. 2014. *Şeriat ve Kadın*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Aziz, Aysel. 2022. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Baştürk, Ramazan. 2010. *Bütün Yönleriyle SPSS Örnekli Nonparametrik İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayraklı, Bayraktar. 2016. *Yeni Bir Anlayışın Işığında Kur'ân Meali*. İstanbul: Bayraklı Yayınları.
- Berkowitz, Eric. 2013. *Seks ve Ceza Arzuyu Yargılamanın Dört Bin Yıllık Tarihi*. Çev. Orhan Düz. İstanbul: Kolektif Kitap.
- Berktaş, Fatmagül. 2021. *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın Hristiyanlık ve İslamiyet'te Kadının Statüsüne Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım*. İstanbul: Metis yayınları.
- Blank, Hanne. 2008. *Bekâretin El Değmemiş Tarihi*. Çev. Emek Ergün. İstanbul: İletişim Yayınları
- Briffault, Robert. 1927. *The Mothers a Study of the Origins of Sentiments and Institutions (Cilt 3)*. New York: The Macmillan Company.
- Bozkurt, Veysel. 2011. *Değişen Dünyada Sosyoloji*. Bursa: Ekin Yayın Dağıtım.
- Bursa Protstan Kilisesi. "Kutsal Kitap". <https://124.im/jRoefx>. (Erişim Tarihi: 13.11.2023).
- Caner, Emre. 2004. *Kutsal Fahışeden Bakire Meryem'e Toprak ve Kadın*. İstanbul: Su Yayınları.
- Cindioğlu, Dilek 2018. *Modern Türk Tıbbında Bekaret Testleri ve Suni Bekaret*. Düz. Pınar İlkarcan ve Ebru Salman. İçinde, *Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik* (s. 115-132). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Coyne Kelly, Kathleen. 2000. *Performing Virginity and Testing Chastity in the Middle Ages*. Canada: Taylor & Francis Group Routledge.
- Crawley Ernest, Alfred. 2018. *Studies of Savages and Sex*. London: Taylor and Francis Group.
- Çiğ, Muazzez İlmiye. 2022. *Bereket Kültü ve Mabet Fahışeliği*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Dökmen Zehra. 2017. *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Elli altı Köse, Tuğçe. 2012. "Evlilik Öncesi Cinsellik, Bekâret ve Beden Disiplini: Kadınların 'Aşk' Üzerinden Cinsel Ahlak Mücadelesi". *Cogito* 70(71): 371-397.

Kadınların Evlenmeden Önceki Bekâret Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: İstanbul İli
Örneği

- Foucault, Michel. 2010. *Cinselliğin Tarihi*. Çev. Hülya Uğur Tanrıöver. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Freud, Sigmund. 1989. *Cinsel Yasaklar ve Normaldışı Davranışlar*. Çev. Muammer Sencer. Ankara: Ara Yayıncılık.
- Freud, Sigmund. 2009. *Cinsiyet Üzerine*. Çev. Avni Öneş. İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, Sigmund. 2017. *Kültürel Cinsel Ahlak ve Modern Sinirlilik*. Çev. Çağlar Tanyeri. İstanbul: Telos Yayıncılık Psikanaliz Dizisi.
- Freud, Sigmund. 2020. *Bakirelik Tabusu*. Çev. Elif Yıldırım. İstanbul: Oda Yayınları.
- Giddens, Anthony. 1992. *Mahremiyetin Dönüşümü Modern Toplumlarda Cinsellik Aşk ve Erotizm*. Çev. İdris Şahin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Güdücü, Burcu. 2017. *Toplumsal Cinsiyet*. Düz. Feridun Merter ve Mustafa Talas. İçinde, *Sosyoloji* (s. 513-543). İstanbul: Lisans Yayınları.
- İlkkaracan, Pınar. 2018. Türkiye'nin Doğu Bölgelerinde Kadın Cinselliği Bağlamının İncelenmesi. Düz. Pınar İlkkaracan. İçinde, *Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karagöz, Yalçın. 2021. *Spss Amos Meta Uygulamalı Nitel, Nicel Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karasar, Niyazi. 2002. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kernberg, Otto Friedmann. 2011. *Aşk İlişkileri Normallik ve Patoloji*. Çev. Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Lewinshon, Richard. 1966. *Cinsi Adetler Tarihi*. Çev. Ender Gürol. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Life Church / You Version. "Kutsal Kitap". <https://l24.im/Gq9w>. (Erişim Tarihi: 13.11.2023)
- Mernissi, Fatima. 2015. *Bekaret ve Ataerki*. Düz. Pınar İlkkaracan. İçinde, *Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik*. Çev. Ebru Salman. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ozansoy, Nilhan. 2022. "Hegamonik Erkeklik Bağlamında Erkeklerin Cinsellik ve Bekaret Hakkındaki Düşünceleri ve Tutumları". *İmgelem* 6(10): 307-330.
- Parrinder, Geoffrey. 2003. *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*. Çev. Niran Elçi. İstanbul: Say Yayınları.
- Reik, Theodor. 2009. *Aşk ve Şehvet Üzerine Cinslerin Duygusal Farklılıkları*. C.2. Çev. Ali Kılıçoğlu. İstanbul: Say Yayınları.
- Söğütü Erişgin, Özlem. 2013. "Roma Toplumunda Kadının Konumu". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4(2): 1-31.
- Terzi, Cennet, Şahin, Muhittin ve Yurdagül, Halil. 2023. "İki Yönlü Olumsuzluk Çizelgelerinde Gözenek Artık Testi: Ki Kare Analizi İçin Post- Hoc Testleri". *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi* 13(1): 304-328.
- Tezcan, Mahmut. 1985. *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. "Güncel Türkçe Sözlük". <https://sozluk.gov.tr/>. (Erişim Tarihi: 10.04.2024).
- Uğurlu Sakallı, Nuray ve Akbaş Uslu, Gülçin. 2013. "Namus Kültürlerinde "Namus" ve "Namus Adına Kadına Şiddet" Sosyal Politik Açıklamalar". *Türk Psikoloji Yazıları* 16(32): 76-91.

